

Česká školní inspekce

Pardubický inspektorát

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Základní škola Ústí nad Orlicí, Bratří Čapků 1332

Bratří Čapků 1332, 562 01 Ústí nad Orlicí

Identifikátor školy: 600 104 702

Termín konání inspekce: 18. – 21. , 24., 26. a 27. listopad 2003 a 9. prosinec 2003

Čj.:	J1-1001/04-5126
Signatura:	kj5cx108

PŘEDMĚT INSPEKČNÍ ČINNOSTI

Předmětem inspekční činnosti bylo zjištění a zhodnocení:

- ❖ personálních podmínek vzdělávací a výchovné činnosti v českém jazyce, anglickém jazyce, německém jazyce, dějepise, občanské výchově, matematice, chemii, prvouce, vlastivědě, rodinné výchově, praktických činnostech a ve volitelných předmětech (technické práce, semináře z biologie, z fyziky, z chemie, technické kreslení a informatika) vzhledem ke schváleným učebním dokumentům,
- ❖ personálních podmínek výchovně-vzdělávací činnosti školní družiny,
- ❖ materiálně-technických podmínek vzdělávací a výchovné činnosti v českém jazyce, anglickém jazyce, německém jazyce, dějepise, občanské výchově, matematice, chemii, prvouce, vlastivědě, rodinné výchově, praktických činnostech a ve volitelných předmětech (technické práce, semináře z biologie, z fyziky, z chemie, technické kreslení a informatika) vzhledem ke schváleným učebním dokumentům,
- ❖ materiálně-technických podmínek výchovně-vzdělávací činnosti školní družiny,
- ❖ průběhu a výsledků vzdělávání a výchovy v českém jazyce, anglickém jazyce, německém jazyce, dějepise, občanské výchově, matematice, chemii, prvouce, vlastivědě, rodinné výchově, praktických činnostech a ve volitelných předmětech (technické práce, semináře z biologie, z fyziky, z chemie, technické kreslení a informatika) vzhledem ke schváleným učebním dokumentům,
- ❖ organizace a průběhu výchovně-vzdělávací činnosti školní družiny.

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Základní škola Ústí nad Orlicí, Bratří Čapků 1332 je úplná škola s 22 třídami (1. stupeň 11 tříd, 2. stupeň 11 tříd). Podle Rozhodnutí o změně zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení ze dne 27. května 2003, čj. 15 576/03-21, sdružuje základní školu, školní družinu a školní jídelnu. Od 1. ledna 2003 je škola příspěvkovou organizací. Ve školním roce 2003/2004 ji navštěvuje 529 žáků, z toho je 111 dojíždějících.

HODNOCENÍ PERSONÁLNÍCH PODMÍNEK VZDĚLÁVACÍ A VÝCHOVNÉ ČINNOSTI VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Skladba pracovních úvazků vzhledem k hospitovaným předmětům zohledňuje odbornou a pedagogickou způsobilost učitelů, délku jejich praxe i další znalosti a zájmy. Všechny učitelky 1. – 5. ročníku splňují podmínky odborné a pedagogické způsobilosti pro výuku na 1. stupni základní školy. Na 2. stupni vyučují český jazyk, občanskou výchovu, chemii a z velké části i matematiku a dějepis pedagogové s odbornou i pedagogickou způsobilostí. Nekvalifikovaně je vyučován seminář z fyziky, část hodin anglického jazyka, informatiky a v jedné třídě matematika. Vyučování dalších sledovaných předmětů částečně nebo zcela zajišťují učitelé odborně způsobilí pro výuku jiných oborů. Ve školní družině se žákům věnuje pět kvalifikovaných vychovatelek. Ve škole působí dvě výchovné poradkyně, obě bez předepsaného kvalifikačního studia, ale s dostatkem zkušeností.

Organizační struktura je funkční, kompetence pracovníků jsou jednoznačně vymezeny v „Organizačním řádu školy“ a v pracovních náplních. Poradními orgány ředitelky jsou kromě pedagogické rady: kolegium, které se vyjadřuje k podstatným otázkám činnosti školy, dále předmětové komise, jež se zabývají především organizačními záležitostmi, výchovná

komise, řešící závažné kázeňské problémy žáků a žakovský parlament, který ředitelce zprostředkovává podněty, nápady a připomínky žáků. Potřebné informace získávají pedagogové z nástěnek, při pracovních poradách, pedagogických radách a při osobním jednání.

Metodickou pomoc začínajícím a nekvalifikovaným vyučujícím zajišťují zkušení uvádějící učitelé. Ve školním roce 2002/2003 uskutečnili ředitelka a její zástupce pouze tři návštěvy v hodinách svých kolegů. Pro letošní školní rok má ředitelka rozpracovaný obsáhlý plán kontrol, včetně hospitací. Z hospitační činnosti vede písemné záznamy, které obsahují kromě jiného i hodnocení předvedeného výkonu a případná doporučení. S pedagogy jsou výsledky projednávány při pohospitačních rozborech. Zobecněné závěry jsou učitelům předkládány na poradách. Kontrola práce provozních zaměstnanců je prováděna průběžně. Další vzdělávání pedagogických pracovníků je orientováno zejména na oblast cizích jazyků, počítačové gramotnosti a sociálně-patologických jevů. Vyučující navštěvují i další vzdělávací akce podle vlastního výběru z nabídky Pedagogického centra Pardubice. Ředitelka školy si vede o jejich účasti na kurzech a seminářích podrobnou evidenci.

Systém kritérií pro hodnocení práce pedagogických pracovníků i provozních zaměstnanců je písemně vypracován. Důraz je kladen zejména na kvalitní práci, zohledňováno je další vzdělávání, aktivity nad rámec pracovních povinností apod. Odůvodnění výše osobního příplatku ředitelka každému zaměstnanci předává v písemném vyhotovení při individuálním pohovoru. Splnění mimořádného úkolu je v rámci možností oceňováno finanční odměnou.

Personální podmínky jsou hodnoceny jako velmi dobré.

HODNOCENÍ MATERIÁLNĚ-TECHNICKÝCH PODMÍNEK VZDĚLÁVACÍ A VÝCHOVNÉ ČINNOSTI VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Výuka žáků 1. stupně probíhala v kmenových učebnách, které byly většinou dostatečně prostorné a esteticky vyzdobené. V mnoha z nich žáci využívali odpočinkové části s kobercem a polštářky. Školní nábytek má standardní úroveň, lavice a židle výškově odpovídaly velikosti žáků. Hodiny českého jazyka, dějepisu, matematiky, občanské a rodinné výchovy na 2. stupni se odehrávaly v učebnách jednotlivých tříd. Místnosti jsou dostatečně velké, světlé, vybavené starším, opotřebovaným nábytkem. K úsporné výzdobě zde nejčastěji sloužily práce žáků. Učebny nebyly výrazněji přizpůsobeny výuce daných předmětů. Pro vyučování jazyků jsou kromě kmenových tříd využívány dvě odborné pracovny s uspořádáním žakovských lavic do tvaru písmene U a vybavené kobercem. Učebna chemie je prostorná, zařízená lehkým nábytkem. K dispozici je rozvod plynu do lavic a vody ve středovém panelu, nechybí zde potřebná didaktická technika. Ve vitrínách a na stěnách jsou pomůcky sloužící k prodloužení expozici učiva. Vyučování technických prací se uskutečňuje v rozlehlých dílnách. Stav jejich vybavení odpovídá (stejně jako v případě cvičné kuchyně) době zařizování školy před téměř 30 lety. Nářadí je v dostatečném množství i sortimentu, průběžně je doplňované. K výuce pěstitelských prací slouží pozemek se vzrostlými ovocnými stromy a zelinářská zahrada se skleníkem. Hodiny informatiky probíhaly ve dvou propojených učebnách. V jedné je umístěna starší výpočetní technika, druhá byla nově vybavená v rámci zpracovaného projektu jako poradenské a informační centrum. V současné době je v ní deset počítačů postupně zakoupených školou převážně z financí svého rozpočtu. Připojení k internetu je zajištěno prostřednictvím kabelové televize. Stěny obou pracoven byly zaplněny výukovými obrazy. Školní družina sídlí v pavilonu spolu se školní jídelnou. Každé oddělení má samostatnou prostornou místnost. Vyjma jedné jsou zařízeny obývacími stěnami a novými stolky se židlemi. Uspořádání prostoru je voleno

s ohledem na požadavky žáků, části pracovní a odpočinkové je možné variabilně měnit. Na velmi dobré úrovni je vybavení hrami, stavebnicemi, hračkami a dalším materiálem. Je patrné jejich průběžné doplňování a obměna. Školní družina často využívá i další dvě místnosti, jednu určenou k pohybovým aktivitám a druhou víceúčelovou s videem. Svou činnost realizuje i na dlážděných prostorách u školy a v tělocvičně.

Žáci při vyučování pracovali s aktualizovanými učebnicemi a učebními texty. Kromě nich a žákovských sešitů lze ve všech předmětech využívat dostatek názorných pomůcek, nástěnné obrazy, výukové mapy, slovníky, soubory obrázků atd. Z didaktické techniky jsou k dispozici video, televizor, magnetofony, CD přehrávače, zpětné projektory apod. V nové počítačové učebně je možné vybírat z velkého množství výukového softwaru.

Materiálně-technické podmínky školy se ředitelka snaží v rámci finančních možností zlepšovat (viz výše zmíněná obměna nábytku ve školní družině a vybudování druhé pracovní výpočetní techniky). Jedna z učeben na 2. stupni byla nově vybavena ve spolupráci s Českým červeným křížem. Prostory školy slouží v době mimo výuku zájmové činnosti žáků i aktivitám veřejnosti.

Materiálně-technické podmínky jsou hodnoceny jako velmi dobré.

HODNOCENÍ PRŮBĚHU A VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY

Vzdělávací programy

Výuka probíhá podle vzdělávacího programu Základní škola, čj. 16847/96-2. Škola uplatňuje schválené učební dokumenty v plném rozsahu. V rámci volitelných předmětů v letošním školním roce žákům nabízí: informatiku, technické činnosti, dramatickou výchovu, semináře z biologie, z fyziky, z chemie, francouzský jazyk, anglickou konverzaci, německý jazyk, užité výtvarné činnosti, technické kreslení, sportovní hry, základy ekonomiky a účetnictví. Rozvrh hodin i reálná výuka odpovídaly učebnímu plánu. Probírané učivo korespondovalo s platnými učebními osnovami. Povinná dokumentace ne ve všech případech průkazně zachycovala průběh vzdělávání. V předložených třídních knihách byla témata jednotlivých hodin cizích jazyků popsána pouze číslem lekce. Výuka dvou hodin volitelného předmětu seminář z fyziky nebyla jednoznačně doložena zápisy v pedagogické dokumentaci ani poznámkami a pracemi žáků. Nedostatky ve vyplňování třídních výkazů byly odstraněny v průběhu inspekce.

Výuka je v souladu s učebními dokumenty realizovaného vzdělávacího programu.

Kontrolní činnost v oblasti naplňování učebních dokumentů je vedením školy realizována průběžně, případné nesrovnalosti jsou ihned řešeny. Při inspekci nebyly zjištěny žádné nedostatky.

Kontrola naplňování učebních osnov je účinná.

Rozvrh hodin ve dvou třídách 2. stupně jedenkrát za 14 dní nerespektuje ustanovení příslušného právního předpisu o počtu vyučovacích hodin v jednom dni. Chlapci ve třídě VIII.B mají v pondělí v lichém týdnu devět vyučovacích hodin, všichni žáci třídy IX.A mají v sudém týdnu v úterý i ve čtvrtek osm vyučovacích hodin. Stanovená délka přestávek též není dodržena. Po 2. vyučovací hodině je její délka zkrácena na 15 minut, po 5. vyučovací hodině a všech následujících jsou přestávky pouze pětiminutové. Dopisem ze dne 4. listopadu 2003 ředitelka požádala MŠMT o výjimku v délce přestávek. Její žádosti bylo vyhověno. „Vnitřní řád školy“ je sepsán velmi podrobně, postihuje všechny momenty práce školy, obsahuje práva žáků. Žákům jsou informace předávány ústní formou prostřednictvím třídních učitelů, písemně pomocí nástěnek nebo školního časopisu. Rodiče

jsou informováni o aktuálním prospěchu a chování svých dětí a o dění ve škole pomocí žákovských knížek a notýsků nebo osobně při třídních schůzkách a konzultačních odpoledních či individuálních návštěvách školy. Aktuální zprávy jsou k dispozici i na internetových stránkách školy.

Organizace výchovně-vzdělávacího procesu je funkční.

Výchovné poradkyně mají rozdělené kompetence. Výchovná poradkyně s oblastí působnosti na 1. stupni se především zabývá organizací péče o žáky se specifickými poruchami učení a chování. Prioritou výchovné poradkyně na 2. stupni školy je profesní poradenství. Nedílnou součástí činnosti obou je práce s problémovými žáky, řešení výchovných problémů, spolupráce s Pedagogicko-psychologickou poradnou v Ústí nad Orlicí, s vyučujícími, rodiči, sociálními pracovníky atd. Prevenci sociálně-patologických jevů ve škole zajišťuje dle precizně vypracovaného plánu učitelka rodinné výchovy.

Výchovné poradenství přispívá ke zlepšení výchovně-vzdělávacího procesu.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy na 1. stupni základní školy v předmětech český jazyk, matematika, prvouka a vlastivěda

Výukové cíle hodin byly přiměřené věku žáků, zohledňovaly aktuální stav třídy. Systematičnost výuky je podložena tematickými plány. Příprava pedagogů na vyučování byla vesměs pečlivá a promyšlená.

Většina učitelek má delší pedagogickou praxi, což se pozitivně odrazilo v kvalitě sledovaných hodin, které byly vedeny věcně a odborně správně. V době inspekční činnosti ve škole za dvě nemocné učitelky zastupovaly kvalifikované důchodkyně.

Organizace pedagogického procesu byla různorodá. Vyučující zařazovaly smysluplné aktivity, které na sebe plynule navazovaly. Většinou uplatňovaly pestré formy a metody práce, některé volily prvky dramatické výchovy a činnostní výuky. V hodinách zadávaly jasné pracovní pokyny, efektivně využívaly učební čas. V českém jazyce žáci formou názorných logických postupů procvičovali a fixovali probrané učivo. Pracovali ve skupinách, v lavicích i u tabule. Vesměs prokazovali dobré znalosti učiva. V hodinách čtení se věnovali hlasité výrazné četbě s pochopením obsahu textu. Učitelky výuku zpestřovaly zařazením ukázek z dalších knih a vyprávěním. Při matematice žáci řešili slovní úlohy, doplňovačky, procvičovali násobilku. Nechyběly praktické příklady s využitím názorných pomůcek. Také hodiny prvouky a vlastivědy byly převážně rozmanité, pro žáky zajímavé. Učitelky vhodně využily obrazový materiál a zkušenosti žáků z vycházek. Volily formy činnosti s aktivním zapojením žáků, zařazovaly práci ve skupinách, rozhovory na téma rodina a zdravá výživa. Měly připravené další úkoly pro rychlé žáky. Výukou většinou nenásilně prolínaly pohybově relaxační části.

Motivace žáků probíhala v úvodních částech hodin i průběžně. Na začátku učitelky žáky motivovaly zpěvem písniček, básničkami, vyprávěním či soutěžemi a hrami. V průběhu výuky často využívaly znalostí žáků z jiných předmětů a z praxe, vyučovací jednotky zpestřovaly zajímavostmi k učivu. Hodnocení žáků mělo většinou charakter pozitivní motivace, byly zohledňovány individuální možnosti žáků. Občas chybělo závěrečné zhodnocení práce žáků.

Většina sledovaných hodin se vyznačovala dobrou úrovní komunikace mezi vyučujícími a žáky. Byla patrná atmosféra vzájemné spolupráce, žáci měli možnost vyjádření vlastního názoru. Jejich chování bylo ukázněné, slušné a ohleduplné.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy ve sledovaných předmětech na 1. stupni jsou celkově hodnoceny jako velmi dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v anglickém a německém jazyce (4. – 9. ročník)

Hospitováno bylo u všech vyučujících kromě studentky, která nastoupila do školy za učitelku odcházející na mateřskou dovolenou v týdně, kdy probíhala inspekce. Úroveň sledovaných hodin většinou nesouvisela s odbornou a pedagogickou způsobilostí učitelek, ale více s použitými metodami a formami práce a s motivací žáků.

Cíle výuky byly stanovovány na základě návaznosti učiva. Individuální potřeby a možnosti některých žáků nebyly občas zohledněny.

Z materiálního zázemí byly využity audiokazety, hračky, karty s obrázky, barvami, písmeny, pomůcky vyrobené vyučujícími, nakopírované materiály a jedenkrát žakovské slovníky. Chyběla práce s gramatickými přehledy. V některých hodinách měli žáci k dispozici pouze učebnici a pracovní sešit.

Sledované vyučovací jednotky obsahovaly většinou všechny části, v některých scházelo závěrečné shrnutí a zhodnocení. Žáci pracovali formou ústní i písemnou. Z metod byla využívána zejména metoda fixační s upevňováním znalostí, ale i vysvětlení a rozhovor. Dialog probíhal převážně v rovině učitelka – žák (žáci), míra vzájemné komunikace žáků tím byla snížena. Ve dvou hodinách začlenily vyučující práci žáků ve skupinách. Občas byla do činnosti zapojena celá třída, např. při procvičování výslovnosti jednotlivých slov. Jedenkrát byla zařazena zajímavá forma opravy domácího úkolu, kdy učitelka při samostatné práci žáků vyhledala ve cvičení nejčastější chyby, věty napsala na tabuli a žáci je pak společně opravovali. Tím měli okamžitě zpětnou vazbu a byli vedeni i k vyhledávání a analýze chyb.

Žáci byli motivováni různými způsoby – úvodním seznámením s obsahem vyučovací hodiny, hrou, rozmanitostí výuky, navozením problému, příklady vztahujícími se k životu, hodnocením – odměnou. Klidná pracovní atmosféra a vhodná komunikace téměř ve všech sledovaných hodinách přispívaly k zájmu žáků o práci.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v jazyce anglickém a německém jsou hodnoceny jako velmi dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v českém jazyce (6. – 9. ročník)

Členění českého jazyka na jednotlivé části (mluvnice, stylistika, literatura) korespondovalo s požadavky zvoleného vzdělávacího programu.

Stanovené cíle byly v souladu s aktuálním stavem ve třídě. Učitelé se snažili respektovat individuální vzdělávací potřeby žáků, probíraná témata navazovala na předcházející učivo. Výuka byla po věcné i odborné stránce správná. Na sledované hodiny byli vyučující zpravidla velmi dobře připraveni. Dlouhodobé plánování je rovněž funkční. Pedagogové mají zpracovány časově-tematické plány.

Ve většině navštívených hodin učitelé využívali dostatečného množství pomůcek (kartičky, pracovní listy, nástěnné obrazy) a schválené učebnice.

Vyučující většinou dodržovali základní strukturu vnitřního členění hodiny. Žáci byli zpravidla aktivní, pracovali soustředěně a se zájmem. Učitelé promyšleně a vyváženě střídali frontální práci, samostatnou práci a kooperaci. Snažili se využívat mezipředmětové vztahy. Ve všech sledovaných vyučovacích jednotkách projevovali taktní a citlivý přístup k žákům. Pracovní tempo bylo až na výjimky přiměřené.

Žáci byli vesměs vhodně motivováni, především ve vstupní části hodiny. V průběhu vyučovacích jednotek jen ojediněle.

Žáci akceptovali stanovená pravidla komunikace. Při výuce měli většinou možnost projevit svoje názory. Komunikativní dovednosti byly rozvíjeny zejména v hodině slohu.

Hodnocení se objevovalo převážně verbální a kladné. Často nechybělo ani závěrečné zhodnocení na konci hodiny.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v českém jazyce jsou celkově hodnoceny jako velmi dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v dějepise, občanské výchově a rodinné výchově (6. – 9. ročník)

Navštívené hodiny měly většinou stanovené přiměřené výukové cíle, odpovídající věku a schopnostem žáků. Příprava učitelů na vyučování byla kvalitní. Probírané kapitoly vycházely z předcházejícího učiva. Výuku rodinné výchovy systematicky doplňují cykly odborných besed.

Skutečnost, že všechny hodiny občanské výchovy, resp. rodinné výchovy vyučuje vždy jedna učitelka ve všech ročnících, se pozitivně projevila na úrovni výuky. Chybějící odborná způsobilost jedné vyučující dějepisu a učitelky rodinné výchovy neměla na kvalitu sledovaných hodin negativní vliv. Výuka byla po věcné i odborné stránce správná.

Kromě učebnic učitelé využívali doplňující literaturu, pracovní listy, encyklopedie, historické mapy, dějepisný atlas a v jedné z hodin i originální svitek papyru a egyptské sošky.

Vyučování vedli pedagogové většinou frontálním způsobem, střídali společné a samostatné aktivity. Nové poznatky vyvozovali nejčastěji řízeným rozhovorem se žáky. V hodinách občanské výchovy a rodinné výchovy byli žáci provokováni k podnětné diskusi o probíraném tématu. Vyučující rozvíjeli jejich uvažování v souvislostech. Činnostní styl výuky s prvky kooperativního učení se uplatnil pouze při výuce rodinné výchovy v 6. ročníku (příprava jednoduchého občerstvení). Tempo v navštívených hodinách korespondovalo s možnostmi žáků.

Motivace žáků se objevila jak vstupní, tak průběžná. Učitelé zařazovali často zajímavosti, uplatňovali mezipředmětové vztahy a využívali zkušenosti žáků. Někdy byla pro žáky motivací sama atraktivita probíraného tématu.

Vzájemná komunikace mezi žáky a učiteli byla založena převážně na důvěře a respektování dohodnutých pravidel. Ve většině sledovaných hodin měli žáci možnost projevit svoje názory. Komunikativní dovednosti byly rozvíjeny zejména v hodinách občanské výchovy a rodinné výchovy. Žáci pracovali většinou aktivně, soustředěně a se zájmem.

Při výuce pedagogové žáky zpravidla chválili, podporovali jejich aktivitu. V některých hodinách byla zaznamenána klasifikace výkonů a hodnocení aktivity žáků známkou. Obvykle nechyběla ani závěrečná hodnotící a shrnující část.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v dějepise, občanské výchově a rodinné výchově jsou celkově hodnoceny jako velmi dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v matematice a chemii (6. – 9. ročník)

V hospitovaných hodinách probíraná témata navazovala na předcházející učební látku, stanovené cíle byly většinou přiměřené. Všechny sledované vyučovací jednotky byly připravené, po odborné stránce správné. Do tematických plánů předmětu chemie vyučující částečně zařadily rozšiřující učivo. Ve školním roce 2002/2003 nahrazovaly laboratorní úlohy frontálními pokusy bez systematického zpracování jejich pozorování a závěrů.

Výuka byla vhodně doplňována názornými ukázkami, demonstračními pokusy, nakopírovanými pracovními listy, modely těles, číselnou osou, kartičkami s příklady atd. Z didaktické techniky bylo při chemii používáno video.

Vyučování obou předmětů vedli učitelé frontálním způsobem, střídali společné a samostatné aktivity. Při vyvozování nových poznatků většinou spolupracovali se žáky, rozvíjeli jejich logické myšlení. Základní metodou všech hospitovaných hodin chemie byl řízený rozhovor učitelek se žáky, založený na velkém množství zjišťovacích, návodných nebo doplňujících otázek. V matematice ve dvou hodinách vycházela všechna aktivita od vyučujícího. Vyučovací čas zde nebyl zcela efektivně využit. Procvičování a upevňování získaných vědomostí věnovali pedagogové dostatek času. V chemii zvláště zkušenější učitelka kladla důraz na upevňování učiva, na přiřazování konkrétního obsahu k vyvozovaným pojmům, na používání přesné odborné terminologie. Po zařazení samostatné práce vždy následovala kontrola správnosti řešení, žáci měli možnost zpětné vazby. Tempo výuky bylo přiměřené vyspělosti žáků. Pouze v jedné hodině chemie, která byla z organizačních důvodů krácena, vedla učitelka výklad v příliš vysokém tempu, novou látku odpřednášela a zadala nepřiměřeně dlouhý domácí úkol. Relaxační prvky začleňovali pedagogové do vyučovacích jednotek jen velmi zřídka.

Vyučující žáky motivovali v úvodu hodin podrobným seznámením s plánem činnosti a například matematickou rozcvičkou, průběžně pak demonstračními pokusy, zajímavými úlohami, využitím praktických zkušeností ze života nebo z jiných předmětů, pochvalou a povzbuzením. Učitelé prováděli vyhodnocování výsledků učení, zjišťovali úspěšnost žáků, analyzovali s nimi chyby. Žáci většinou projevovali o dané předměty zájem.

Ve všech hospitovaných hodinách byli žáci ukázněni, vyučující nemuseli řešit žádné problémy s jejich chováním. Vzájemná komunikace se žáky byla převážně založena na oboustranné důvěře. Žáci měli vesměs dostatečný prostor pro otázky.

Učitelé oceňovali odpovědi žáků průběžně. Ojediněle použitá klasifikace byla zdůvodněná. Některé hodiny nebyly zakončeny zhodnocením průběhu ani pochvalou výrazněji spolupracujících žáků.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v matematice a v chemii jsou celkově hodnoceny jako velmi dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v praktických činnostech a ve vybraných volitelných předmětech (technické práce, semináře z biologie, z fyziky a z chemie, technické kreslení a informatika) (6. – 9. ročník)

Během inspekce byly navštíveny hodiny všech předmětů vyučovaných v rámci praktických činností (technické práce, pěstitelství, příprava pokrmů). Ve volitelných předmětech se inspekční činnost zaměřila na předměty s přírodovědným nebo technickým zaměřením.

Všechny hospitované předměty měly vypracované časově-tematické plány. Při kontrole záznamů o práci ve volitelném předmětu informatika ve školních rocích 2001/2002 až 2003/2004 bylo zjištěno, že vyučující se domlouvají pouze rámcově na probíraných celcích, vlastní realizace učiva je však značně rozdílná. Některá témata se opakovala bez zřejmé stoupající obtížnosti nebo jiného didaktického cíle. V případě semináře z fyziky je plán na školní rok 2003/2004 prakticky totožný pro 7. i 8. ročník, protože v obou případech žáci s předmětem začínají.

Sledovaná výuka byla věcně i odborně správná, chybějící odborná a pedagogická způsobilost se v hospitovaných hodinách negativně neprojevila. Konkrétní didaktické cíle všech vyučovacích jednotek byly zřejmé a většinou výukou naplněné.

Navštívené hodiny měly účelně využitý vyučovací čas, žáci byli seznámeni s plánem a cíli výuky. Učitelé zaměstnávali žáky faktickými pracemi, prostor pro teorii a zápis do sešitů byl omezen na nezbytnou míru. Úvod vyučovacích jednotek patřil frontálnímu opakování a připomenutí minulé látky. V některých případech se žáci do odpovědí moc nezapojovali,

případné poznámky v sešitě nepoužívali. V hodinách informatiky vyučující vykládali látku vždy po určitých krocích, po kterých vždy následoval čas vyhrazený praktickému odzkoušení probraného jevu. V případě semináře z biologie byla hospitována metodicky a organizačně velmi zdařilá lekce, při které se učitelka po úvodní motivaci a rozdělení úkolů stala pomocnicí a koordinátorkou činností. Žáci pracovali převážnou část hodiny ve dvojicích nebo skupinách, plnili samostatně dílčí úkoly, problémy diskutovali. V seminářích z chemie a fyziky žáci rozvíjejí praktické znalosti a dovednosti z povinných předmětů.

Hodiny technických prací byly vyučovány s velkým důrazem na metodickou stránku činnosti, zavedení systému do jednotlivých pracovních postupů a fixování zásad bezpečnosti práce. Každý pracovní úkon byl podrobně vysvětlen a procvičován. Teprve potom je prováděn na výrobku „načisto“ a jednotlivě oklasifikován. Žáci jsou vedeni k dovednosti čtení technické dokumentace a získávají základy technického kreslení. Pro psaní ani pro rýsování však dílenské stoly nejsou vhodné. Negativem popsaného přístupu je menší počet výrobků (dva až tři za školní rok). Navštívené hodiny pěstitelství byly v souladu s ročním obdobím věnovány údržbě okolí školy – hrabání listí. Výjimkou byla lekce, která se z důvodu špatného počasí konala v učebně. Vyučující použila pro náhradní program klasický frontální styl výuky založený na velkém množství otázek. Vyučovací jednotka tak nenaplnovala charakter činnostního pojetí předmětu. V hospitované hodině přípravy pokrmů byly dobře organizačně rozděleny činnosti, žákyňe vykazovaly zažité zásady práce ve školní kuchyni. Vzhledem k vysokému počtu žákyň musela vyučující z důvodů zajištění bezpečnosti (skupiny smažily, krájely, mixovaly) občas přistupovat k direktivnímu způsobu výuky.

Ve většině hospitovaných hodin žáci pracovali s chutí a zájmem. Motivací jim byly vlastní výsledky práce. Učitelé umožňovali žákům provádět činnosti ve skupinách (někdy to bylo organizačně nezbytné), vzájemně si pomáhat.

Kromě jednoho případu žáci při výuce dobrovolně dodržovali dohodnutá pravidla chování a učitelé prakticky nemuseli řešit žádné kázeňské problémy. Přestože popisované hodiny mají svým zaměřením hlavně činnostní charakter, byli žáci vedeni i k vyjadřování vlastního názoru a k diskusím.

Případná klasifikace žáků byla učiteli zdůvodňována, v některých hodinách byl pokrok jednotlivých žáků oceňován málo. Závěrečné hodnocení hodin ani pochvaly aktivněji spolupracujících žáků většina učitelů neprováděla.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v praktických činnostech a výše uvedených volitelných předmětech jsou hodnoceny jako velmi dobré.

Výsledky vzdělávání zjišťované školou

Srovnávací komerčně vydávané testy škola nepoužívá, vlastní evaluační nástroje vypracovány nemá. Zhodnocení úrovně výuky je pravidelně prováděno na jednáních pedagogické rady. Na základě toho jsou pak přijímána opatření ke zlepšení kvality výchovně-vzdělávacího procesu. Ke zjišťování výsledků vzdělávání ředitelka využívá i hospitace a prohlídku žakovských prací. Zpětnou vazbu o úspěšnosti vyučování poskytuje také umístění žáků v soutěžích a výsledky přijímacího řízení na střední školy.

Průběh vzdělávání a výchovy ve sledovaných předmětech je celkově hodnocen jako velmi dobrý.

HODNOCENÍ SOUČÁSTÍ ŠKOLY

Školní družina

Školní družina má pět oddělení, do nichž je ve školním roce 2003/2004 k pravidelné docházce zapsáno celkem 125 žáků z 1. – 5. ročníku. Provoz družiny je ranní v době od 6:30 do 8:00 h a odpolední od 10:40 do 16:30 h. Prázdninová činnost je zajišťována podle požadavků rodičů, o hlavních prázdninách vždy několik týdnů. Na provoz družiny obec vybírá finanční příspěvek ve výši 50 Kč měsíčně za žáka.

Vychovatelky vedou povinnou dokumentaci na předepsaných tiskopisech. Zvlášť je vedena docházka žáků při ranní družině. Počet přihlášených žáků je doložen zápisovými lístky, jejich vyplnění je úplné. Družina má dva vnitřní řády – jeden pro rodiče, který dostávají všichni začátkem září k seznámení a k podpisu, a druhý pro žáky.

Vychovatelky mají zpracovaný roční plán práce, v němž jsou po měsících stanoveny úkoly a plánované akce. V plánu je zahrnuto množství zajímavých aktivit, z nichž mnohé se uskutečňují každoročně. Týdenní skladba zaměstnání je pestrá, obsahuje všechny výchovné složky. Rozsah provozu je přizpůsoben požadavkům rodičů a rozvrhu hodin žáků. Spolupráce s ostatními pedagogickými pracovníky školy je bezproblémová, funkční. Kontrolní činnost ze strany vedení školy probíhá převážně formou návštěv školní družiny a rozhovorů s vychovatelkami. Družina pořádá pro své žáky velké množství akcí – diskotéky, besídky, karneval, výtvarné, hudební a sportovní soutěže, branné hry, tematické výlety po okolí, pouštění draků, pečení perníčků, výstavy. Pravidelně každý měsíc žákům nabízí návštěvu plaveckého bazénu a kina. Všemi činnostmi prolíná enviromentální výchova. Při školní družině pracuje kroužek Českého červeného kříže.

Organizace práce ve družině vychází z rozvrhu hodin jednotlivých ročníků a zájmu žáků o nabízené činnosti. Je rovněž přizpůsobována jejich odchodům do zájmových kroužků, základní umělecké školy a na autobusy. Denně je zařazován pobyt venku. Podle požadavků rodičů mají převážně starší žáci možnost vypracování domácích úkolů. Při hospitační činnosti vychovatelky volily odpočinkové činnosti - společnou četbu, společenské hry, hry ve skupinách podle zájmu a volné kreslení. Žáci využívali prostory a zákoutí učeben k individuálním činnostem. V průběhu jednotlivých aktivit byla vytvářena pohodová atmosféra s vyprávěním žáků a vychovatelek.

Činnost školní družiny je celkově hodnocena jako vynikající.

TEMATICKÁ ZJIŠTĚNÍ

Souběžně s inspekcí proběhla tematická inspekce zaměřená na „Sledování výchovy a vzdělávání k lidským právům a toleranci“. Výsledky z této tematické inspekce, která probíhá i v jiných školách, budou zpracovány v celostátním měřítku a zveřejněny v souhrnné zprávě ČŠI.

DALŠÍ ZJIŠTĚNÍ

- Zřizovací listina školy ze dne 18. října 2002 je v souladu s Rozhodnutím o změně zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení ze dne 27. května 2003, čj. 15 576/03-21.

- Škola se každoročně na veřejnosti prezentuje různými akcemi. Tradiční jsou již „Dny otevřených dveří“, „Putování za pohádkou“ pro budoucí prvňáčky, kulturní vystoupení v rámci „Ústeckých Vánoc“, maškarní karneval, sportovní turnaje, „Dny zdravého životního stylu“, vystoupení spojená s týdnem „Město v pohybu“, slavnostní rozloučení s žáky 9. ročníku apod.
- V roce 2003 získala škola dotaci MŠMT na realizaci projektu „Informační a poradenské centrum výukových programů pro základní školy a víceletá gymnázia“. Vzniklé středisko umožňuje učitelům základních škol a víceletých gymnázií seznámit se v praxi s výukovým softwarem, osobně si ho vyzkoušet a využít poradenskou činnost z hlediska využití programů ve výuce.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. Zřizovací listina školy ze dne 18. října 2002
2. Rozhodnutí o změně zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení ze dne 27. května 2003, čj. 15 576/03-21
3. Třídní výkazy a katalogové listy žáků 1. – 9. ročníku - šk. rok 2003/2004
4. Třídní knihy 1. – 9. ročníku – šk. rok 2002/2003
5. Třídní knihy 1. – 9. ročníku – šk. rok 2003/2004
6. Záznamy o práci v cizích jazycích - šk. rok 2002/2003
7. Záznamy o práci v cizích jazycích - šk. rok 2003/2004
8. Záznamy o práci ve volitelných předmětech - šk. rok 2001/2002
9. Záznamy o práci ve volitelných předmětech - šk. rok 2002/2003
10. Záznamy o práci ve volitelných předmětech - šk. rok 2003/2004
11. Učební plán ZŠ Ústí nad Orlicí, Bratří Čapků 1332 - šk. rok 2003/2004
12. Rozvrhy hodin tříd - šk. rok 2003/2004
13. Rozvrh vyučovacích hodin a přestávek - šk. rok 2003/2004
14. Žádost o udělení výjimky z délky přestávek ze dne 4. listopadu 2003
15. Úprava režimu vyučovacího dne pro ZŠ Ústí nad Orlicí, Bratří Čapků 1332 ze dne 21. listopadu 2003
16. Vnitřní řád školy ze dne 23. ledna 2003
17. Zápisy z pedagogických rad – od šk. roku 2002/2003
18. Protokoly o komisionálních zkouškách - šk. rok 2002/2003
19. Výroční zpráva o činnosti školy - šk. rok 2002/2003
20. Výkaz o základní škole Škol (MŠMT) V 3-01 ke 30. září 2003
21. Organizační řád školy ze dne 23. ledna 2003
22. Náplně práce zaměstnanců - šk. rok 2003/2004
23. Plán práce na školní rok 2003/2004
24. Plán kontrol - šk. rok 2003/2004
25. Zápisy z hospitací - šk. rok 2003/2004
26. Kritéria pro přiznávání osobních příplatků - šk. rok 2003/2004
27. Projekt „Informační a poradenské centrum výukových programů pro základní školy a víceletá gymnázia“ ze dne 24. června 2003

28. Minimální preventivní program - šk. rok 2003/2004
29. Plán činnosti výchovné poradkyně pro 1. stupeň - šk. rok 2003/2004
30. Plán činnosti výchovné poradkyně pro 2. stupeň - šk. rok 2003/2004
31. Tematické plány učiva hospitovaných předmětů - šk. rok 2003/2004
32. Plán činnosti školní družiny na školní rok 2003/2004
33. Přehledy výchovně vzdělávací činnosti školní družiny - šk. rok 2003/2004
34. Zápisní lístky žáků školní družiny – šk. rok 2003/2004
35. Docházkové sešity 1. – 5. oddělení školní družiny - šk. rok 2003/2004
36. Vnitřní řád školní družiny při ZŠ Ústí nad Orlicí, Bratří Čapků 1332 - šk. rok 2003/2004
37. Vnitřní řád školní družiny ze dne 12. září 2003

ZÁVĚR

Ve škole pracuje stabilizovaný pedagogický sbor. Skladba úvazků učitelů je promyšlená a vyvážená vzhledem k personálnímu obsazení školy. Pokud je vyučovací proces veden pedagogy bez odborné způsobilosti, nemá tato skutečnost podstatný vliv na kvalitu výuky. Výchovné poradkyně nemají předepsané kvalifikační vzdělání, přesto je jejich práce přínosem. Organizační systém školy je vytvořen, umožňuje účinné řízení. Poradní orgány ředitelky školy jsou ustaveny a efektivně fungují. Další vzdělávání pedagogických pracovníků je v souladu s potřebami školy. Ředitelka účast na vzdělávacích akcích podporuje.

Materiálně-technické podmínky umožňují kvalitní vzdělávání a výchovu. Prostředí je zvláště pro žáky na 1. stupni a ve školní družině podnětné, estetické. Pro výuku mají žáci k dispozici platné učebnice a učební texty. V rámci finančních možností se postupně obnovuje vybavení nábytkem a učebními pomůckami. Velkým pozitivem je nová počítačová pracovna. Vedení školy umožňuje využívání materiálně-technického zázemí v době mimo výuku širší veřejností.

Ve všech sledovaných hodinách byly plněny schválené učební dokumenty realizovaného vzdělávacího programu Základní škola. Učební plán je rozpracován dle podmínek školy, kladem je široká nabídka volitelných předmětů. Nedostatky se objevily ve vedení pedagogické dokumentace a v organizaci výchovně-vzdělávacího procesu. Výuka byla vedena převážně klasickým frontálním způsobem, občas učitelé zařadili prvky činnostního nebo kooperativního učení. Motivace se uplatňovala úvodní i průběžná. Žáci pracovali aktivně, projevovali svůj kladný vztah k výuce. Komunikace při vyučování byla většinou založena na vzájemné důvěře a respektování dohodnutých pravidel. Hodnocení žáků prováděli pedagogové dostatečně často, většinou slovně.

Školní družina plní své poslání beze zbytku. Její činnost je pestrá, pro žáky zajímavá.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Složení týmu	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Mirka Machková	Mgr. Mirka Machková, v. r.
Členové týmu	PaedDr. Marta Hunalová	PaedDr. Marta Hunalová, v. r.
	Mgr. Jana Richterová	Mgr. Jana Richterová, v. r.
	Mgr. Jaroslav Loučka	Mgr. Jaroslav Loučka, v. r.
	Mgr. Pavel Skokan	Mgr. Pavel Skokan, v. r.

Další zaměstnanci ČŠI Ing. Helena Koudelková
Miluše Jasanská
Rudolf Jahoda

V Chrudimi dne 14. ledna 2004

Datum a podpis ředitelky školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 6. února 2004

Razítko

Ředitelka školy

Titul, jméno a příjmení

Jana Langerová

Podpis

Jana Langerová, v. r.

Dle § 19 odst. 7 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekce do 14 dnů po jejím obdržení na adresu pracoviště vedoucího inspekčního týmu, tj. Česká školní inspekce, Pardubický inspektorát, Čáslavská 973, 537 02 Chrudim. Připomínky k obsahu inspekční zprávy se stávají její součástí.

Hodnotící stupnice:

Stupeň
Vynikající
Velmi dobrý
Dobrý
Vyhovující
Nevyhovující

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
KrÚ Pardubického kraje – OŠMS	2004-03-01	J1-1001/04-5126
Městský úřad Ústí nad Orlicí	2004-03-01	J1-1001/04-5126
Rada školy	-	-

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
		Připomínky nebyly podány.